

Tilsynsrapport mastergradsutdanningen i sosiologi ved UiO, studieåret 2011/2012

1 Bakgrunnsinformasjon

Rapporten gjelder emnene på masternivå. Det er vedlagt en egen rapport om SOS4020 Kvantitativ metoden forfattet av professor i sosiologi Johan Fredrik Rye, NTNU.

2 Utforming av arbeidet

Vurderingen er basert på emnebeskrivelser på nett med pensum, eksamensoppgaver, tilsendt karakterstatistikk og oversikt over klager, og for det utvalgte emne SOS4020 kvantitativ metode også 3 eksamensoppgaver (emneoppgave samt skoleeksamen) (vurdert av Johan Fredrik Rye).

3 Vurdering av emnene og resultatene

Jeg viser til tidligere vurdering av tilbud og profil på masternivå som både er distinkt og tilfredsstillende og med gode valgmuligheter for studentene.

I forrige rapport stilte jeg spørsmål ved oppvurderingsformene og vekten på skoleeksamen på masternivå. Jeg konstaterer at instituttet har valgt å beholde disse formene og ikke gå over til semesteroppgaver der studentene bruker teori for å analysere aktuelle problemstillinger.

Generelt vil jeg framheve som positivt i kurstilbudet vekten på den norske konteksten og empirisk relevans og mange aktuelle problemstillinger i kurstilbudet. Bruken av aktuelle debatter (kulturdebatten rundt fransk pragmatisme, glass ceiling debatten) er også spennende.

SOS4001

Dette er et tradisjonelt teorikurs med skoleeksamen med et bredt spekter av teorier og tradisjoner og aktuelle teoretiske debatter som egner seg godt til eksamensformen (skoleeksamen med kritisk drøfting av teoretiske posisjoner). Etter karakterene å dømme er det ikke for vanskelig.

SOS4011

Teorifordypningsseminarene dekker områdene organisasjon, kulturstudier, Bourdieu, Foucault, Habermas og kjønn, og klasse og ulikhet. Pensum dekker grunnleggende teori og aktuelle diskusjoner (se også over). Seminarene vurderes ved hjelp av hjemmeeksamen (1 uke) og muntlig. Oppgavene varierer, og noen minner mer om skoleeksamen enn om hjemmeeksamen (f.eks. på seminar 1 og 4) (se også kommentarene fra i fjor). Dette kan kanskje forklare at eksamen skiller lite og at resultatene karaktermessig er (vel) gode med over 50% A og B (noen er veldig dårlige, noe som kan tyde på at kandidatene ikke har lest og forstått pensum).

SOS4010

Kurset i kvalitativ metode har eksamen med fokus på design. Eksamensoppgaven var denne gang vanskeligere enn forrige år og krevde mer av studentene (mindre var gitt i teksten som veiledet dem). Dette førte til at eksamen skilte bedre og karakterene var mer spredt.

Serien 4100-4800

Kursene har alle samme form for vurdering med en kombinasjon av emneoppgave med veiledning og skoleeksamen der det spørres etter definisjoner og en langsvaroppgave. Siden emneoppgavene ikke er kjent, er det vanskelig å vite hvordan det er med overlapp mellom emneoppgave og langsvaroppgave som jeg påpekte i forrige rapporten.

Både pensum og eksamen varierer mellom de ulike kursene. Sørlig SOS4200 har ganske tradisjonelt pensum med lite nytt og spennende. Eksamen har også likheter med teorifordypningsemnet (ulike modeller for ledelse i privat og offentlig her- og omgivelser og ulike organisasjonsformer i privat og offentlig i teorifordypning). Karakterene har overvekt av B.

SOS4301 har også tradisjonell litteratur, men ispedd nyere studier og aktuelle tema. I motsetning til i fjor, virker eksamensoppgavene lettere (eller har de skrevet om temaene i emneoppgaven?) og svært mange fikk B.

SOS4402 hadde aktuelt pensum, både morsomt og fokusert. Eksamensoppgavene var gode og nokså vanskelige og skilte bra.

SOS4500 har grundig og grunnleggende pensum. Det er kanskje litt lite nytt? Eksamen skilte også her bra.

SOS4800 har spennende og aktuelt pensum, men eksamen var her vel lett med spørsmål om å gjengi heller enn å bruke teorien.

Jeg har tidligere kommentert tiltroen til skoleeksamen som vurderingsform. Kombinasjonen av emneoppgave og skoleeksamen krever gode oppgaver om man vil måle det som er meningen med undervisningen på masternivå, nemlig ikke bare å gjengi teori, men å lære å bruke den.

Det er noen skjevheter i karakterer kommentert i noen fag (selv om antallet studenter er lite), skjevheter som kan komme av de oppgavene som er gitt og som gjør det vanskelig å skille mellom studentenes prestasjoner. Når det gjelder sensur og klager, har 6 studenter bedt om begrunnelse og 6 har klaget. Av disse har 4 fått bedre karakter. Gitt at det her er snakk om bokstavkarakterer, tyder dette på at sensorene enten ikke er samkjørte eller muligens for strenge?

Viser også til den særlige vurderingen av SOS4020 ved Johan Fredrik Rye.

Oppsummering

Emnene, kvaliteten og oppleggene er bra, mange er spennende og bør fange interessen til studentene. Skoleeksamen krever gode oppgaver, og ikke minst gjør hjemmeeksamen det, og her er det fremdeles forbedringspotensial.

Trondheim 11.1.2013

Bente Rasmussen

SOS4020 Kvantitativ metode

Kursets innhold

Kursplanen gir en god beskrivelse av emnet. Det er en ganske detaljert tematisk angivelse av kursinnholdet, og studentene gis et godt utgangspunkt for å vurdere kursets faglige utfordringer. Pensum virker rimelig, både i omfang og i innhold. Hovedboka (Skog) er på norsk, og gir en grei og lettfattelig innføring i kvantitativ metode. Bare i beskjeden grad stilles studentene ovenfor mer avanserte problemstillinger. Dette må imidlertid vurderes ut fra at kurset kun er på 10 studiepoeng. Tilsynssensor kjenner for øvrig ikke til kurstilbudet på bachelornivå i detalj, og har derfor ikke kunnskap om studentenes forkunnskaper.

Det er ikke utarbeidet klare ferdighets- og kunnskapsmål, og det er kanskje heller ikke nødvendig eller ønskelig. Mens Skog-boka legger opp til at studentene primært skal lære seg å forstå statistiske analyser, inviterer Firebaugh-boka i større grad til overordnet metodologisk refleksjon. Det antas at funksjonen til kompendiet (160 sider, ca. 20 prosent av pensum) er å gi studentene eksempler på hvordan analyser kan gjennomføres. Dette synes som en god kombinasjon.

Ut fra eksamensoppgavene kan det synes som hovedvekten legges på studentenes evne til å forstå og kritisere (andres) bruk av regresjonsanalyser på det mer tekniske planet (jf Skog). Det er ”oppskriftene” for forskjellige typer kvantitativ metode som innøves. Et viktig unntak er vektleggingen av utvikling av kausalmodeller og refleksjoner over kausalitet, som fremstår som nyttig for studentene.

Et alternativ for å fokusere mer på studentenes egne ferdigheter til selvstendige analyser kunne være en egen obligatorisk semesteroppgave, eventuelt tellende som eksamensoppgave. Ved NTNU er slike oppgaver obligatoriske og karaktertellende. I oppgavene utvikler studentene en problemstilling, skaper et design for en kvantitativ kausalanalyse, og gjennomfører så analyser på reelle data (for eksempel *European Social Survey*). Man har gode erfaringer med dette opplegget. Seks timers skoleeksamen kommer i tillegg. En tilsvarende opplegg vil kanskje sprengte SOS4020-kursets ramme på kun 10 studiepoeng.

(Det tilsvarende kurset på masterprogrammet i sosiologi ved NTNU, SOS3003, er på 15 studiepoeng. Ved NTNU gis flere forelesninger per studiepoeng (UiO: 28t /10 sp = 2,8 t per sp; NTNU: 56t /15 sp = 3,7 t. per sp). Det er ikke gjort noen videre systematisk sammenligning av kursene.)

Tilsynssensor har ikke hatt tilgang til det mer detaljerte opplegget for forelesningene og seminarene. Det synes imidlertid som en god blanding mellom forelesning/seminar.

Eksamensoppgavene

Tilsynssensor har lest tre oppgaver (A, B og C-besvarelser). Ut fra kursbeskrivelsen virker eksamensoppgavene som gode og relevante. De tre besvarelsene skiller seg klart fra hverandre. A-oppgaven gir utfyllende svar på alle oppgaver, mens B-oppgaven er mer mangelfull og inneholder noen svakheter som tyder på en manglende forståelse av statistisk metode (f.eks. hvorfor et 100 % konfidensintervall ikke gir mening og kurvilinearitet i logistisk regresjon). C-oppgaven er jevnt over grei, men antyder mindre analytisk forståelse og viser at studenten ikke behersker faget ut over de mer elementære kunnskaper og ferdigheter. Det er også enkelte direkte feil i denne besvarelsen. B og C-oppgaven synes å ligge i nedre del av karakterenes spennvidde.

Den aggregerte karakterfordelingen virker rimelig. Halvparten av studentene får A/B, resten C eller (sjeldnere) D/E. Ingen studenter ble strøket. Dette er en noe bedre karakterfordeling enn anbefalt av UHR, og også bedre enn på SOS3003 ved NTNU. men antakelig i samsvar med praksis på andre masteremner/fag/læresteder. Tilsynssenior har ikke hatt tilgang til noen sensorveiledning.

Oppgavesettet fokuserer i hovedsak på studentenes evne til å utføre enkle statistiske oppgaver og bedømme utfallet av disse. Lengden på skriftlig eksamen, fire timer, er passende. Flere av oppgavene (f.eks. a, b, c, h og i) ligger på et ferdighetsnivå som kanskje forutsettes oppnådd på bachelornivå. Så godt som ingen av oppgavene krever avansert statistisk kompetanse (f. eks. om forutsetningene for regresjonsanalyse; sentralgrenseteoremet, normalfordelte feil, heteroskedastisitet, autokorrelasjon etc.). De virkelig gode studentene får kanskje i liten grad demonstrert sine kompetanser på dette eksamenssettet?

Annet

Resultatene fra studentenes evalueringer er jevnt over gode. Foreleser og seminarleder får mye ros for å god undervisning. Studentenes deltakelse på forelesninger og egenaktivitet er høy. Svarene tyder ikke på at de faglige utfordringene er for høye for studentene; bare én student mener forelesningene var svært vanskelig.

Det stilles høye krav til obligatorisk deltakelse. Det er kanskje mindre relevant på et kurs som SOS4020, der det er såpass sterk vektlegging av ferdigheter som både kan læres og krediteres på andre måter enn ved seminardeltakelse. Forbudet mot andre hjelpemidler enn kalkulator på eksamen virker ulogisk, og kan kanskje bidra til økt fokus på innpugging av formler etc. ("huske") og stimulere mindre til selvstendig anvendelse av disse ("gjøre").

Alt i alt virker SOS4020 til å være et godt kurs med høy kvalitet på gjennomføringen. Det kan imidlertid synes som det faglige innholdet ligger litt lavere enn på det tilsvarende kurset ved NTNU. Ut fra tilsynsensors generelle kjennskap til studieoppleggene skyldes dette trolig først og fremst at den kvantitative metodeopplæringen vektlegges sterkere på NTNUs masterprogram i sosiologi (jf antall studiepoeng, både for SOS4020 og på bachelornivå), og ikke svakheter ved SOS4020-kurset ut fra de foreliggende premissene.